

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Освітня програма	2518 Екологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	101 Екологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

16.05.2025 р.

Справа № 0761/АС-25

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 10 "Природничі науки" у складі:

Голуб Олександр Андрійович – головуючий,

Гасюк Іван Михайлович,

Дмитрів Григорій Степанович,

Запотоцький Сергій Петрович,

Заячук Мирослав Дмитрович,

Міронова Наталія Геннадіївна,

Мудрак Олександр Васильович,

Погребняк Володимир Григорович,

Сонько Сергій Петрович,

Трохимчук Андрій Дмитрович,

Тяпкін Олег Костянтинович,

за участі запрошених осіб:

Тітенко Ганна Валеріївна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	2518
Назва ОП	Екологія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 11, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

☒ підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

☐ наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

☐ наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Аналіз

У цьому розділі ГЕР надає оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Аналізу» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності за критерієм, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію

Критерій 1. Проектування освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ОПП «Екологія» (<https://drive.google.com/file/d/1ZT7exrsbvzoOoxvosV-2FreO6-clHCsT/view>), подана на акредитацію в редакції 2024 року має відповідність вимогам Стандарту вищої освіти зі спеціальності 101 «Екологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом МОН №1076 від 04.10.2018. Передбачені Стандартом компетентності випускника-бакалавра, як загальні ЗК01-ЗК13' (ЗК1-ЗК14 за ОПП), так і спеціальні К14-К26 (ФК1-ФК13 за ОПП) беззаперечно можуть бути сформовані під час опанування завдань, передбачених обов'язковими освітніми компонентами ОПП. Додатково до передбачених стандартом ЗВО визначив ряд фахових компетентностей (ФК14-ФК16), які охоплюють компетентності щодо здійснення СЕО (ФК14), реалізації положень екологічної політики (ФК15) і розробки природоохоронних заходів, у тому числі, надзвичайного характеру (ФК16). Нормативний зміст підготовки майбутніх бакалаврів екологів, сформульований у термінах результатів навчання – РНО1-25 за стандартом, ПРН01-27 за ОПП (ПРН12 і 27 визначені ЗВО додатково), також повною мірою реалізуються обов'язковими ОК, передбаченими для опанування цією ОПП. Кожному ПРН та компетентності приділено належну увагу для забезпечення повноти формування та досягнення відповідно. Так, наприклад, ПРН05 «Знати концептуальні основи моніторингу та нормування антропогенного навантаження на довкілля», повною мірою забезпечується викладанням ОК17 «Нормування антропогенного навантаження на НС», що формує знання й умінні щодо нормування негативного впливу на довкілля; ОК19 «Ландшафтна екологія», що охоплює питання моніторингу стійкості ландшафтів і нормування антропогенного впливу на рівень їх трансформованості; ОК21 «Моніторинг довкілля», яка закладає базис щодо систем спостережень в екології та ОК35 «Курсова робота "Екологічні проблеми і шляхи їх вирішення" у частині практичної реалізації теоретичних аспектів нормування. Детальний аналіз змісту робочих навчальних програм підтверджує наявність тематики занять, що охоплює визначені компетентності та результати навчання, а також коректність матриць відповідності (розділ 5 і 6 ОПП). ОПП має чітко визначений фокус – комплексність цілей для підготовки універсального, широкопрофільного фахівця-еколога зі збереженням традицій класичної екологічної освіти. Наявність, додаткових, порівняно із стандартом, компетентностей і результатів навчання сприяють визнанню особливості цієї ОПП. Рекомендується при формулюванні додаткових (порівняно зі стандартом) компетентностей уникати дублювання змісту (приклад ФК14, визначена ЗВО, порівняно з ФК5).

2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів

ОПП не передбачає присвоєння професійних кваліфікацій. Професійний стандарт «Еколог» затверджений Наказом Міністерства економіки України №1111-22 від 04 травня 2022 року (https://register.nqa.gov.ua/uploads/o/421-pakaz_1111.pdf), в частині загальних компетентностей і переліку виробничі функцій достатньо чітко корелює зі стандартом вищої освіти – другим (магістерський) рівнем, галузь знань 10 Природничі науки, спеціальність 101 Екологія (Наказ МОН України від 04.10.2018 №1066).

3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти

ОПП «Екологія» має чітко визначену мету: «Підготовка висококваліфікованих фахівців екологів, які мають теоретичні знання та практичні навички, необхідні для застосування в професійній діяльності у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування..», яка відповідає: 1) по-перше – інтегральній компетентності бакалавра зі спеціальності 101 «Екологія», передбаченій стандартом; 2) по-друге – стратегічним завданням закладу, що визначені Стратегією розвитку Каразінського університету на 2019–2025 роки (<https://karazin.ua/universitet/strategiia-rozvytku-universytetu>). Так, стратегією розвитку ХНУ задекларовано цілі, що, зокрема, полягають у забезпеченні високої якості освіти, модернізації освітніх програм, підготовці конкурентоспроможних фахівців для ринку праці. Також у Стратегічних цілях і намірах Каразінського до 2030 року зазначено візію університету – бути відкритим університетом, що пропонує освіту, яка відповідає вимогам ХХІ століття і сприяє загальному розвитку творчої діяльності та критичного мислення всіх представників суспільства, та водночас бути динамічною, мультикультурною інституцією, що формує вагомий внесок у розвиток суспільства (<https://karazin.ua/universitet/strategiia-rozvytku-universytetu/strategichni-tsili-i-namiry-do-2030-roku>). Мета ОПП і стратегія розвитку ЗВО відчутно корелюють. ОПП «Екологія» є пріоритетною для закладу, адже питання збереження та відновлення довкілля були завжди пріоритетними для нашої країни, а тепер, в умовах впливу війни, вони набувають виключної актуальності.

4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін

Стейкхолдерами та випускниками було підтверджено факти їх обізнаності з особливостями поданої ОПП, її метою і відповідності визначених ПРН вимогам роботодавців, їх достатності для подальшої успішної практичної діяльності. Так, Балюком Святославом Антоновичем, в.о. директора Національного наукового центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського» НААН України відзначено факт абсолютної задоволеності ефективністю роботи більше, ніж двома десятками співробітників інституту, які були випускниками ОПП «Екологія» Каразінського різних років, у тому числі декілька осіб працюють і зараз на відповідальних посадах. Урахування позицій всіх груп стейкхолдерів, що здійснюється в Каразіна через обговорення ОПП на засіданнях робочої групи та на засіданнях кафедр Навчально-наукового інституту екології було підтверджено відповідними документами. Детальний аналіз документів свідчить про майже безперервний процес обговорення ОПП. Стейкхолдери Янкелова Юлія, Кобець Тетяна і Богдан Матісько, які є випускниками ОПП різних років, підтвердили факт їхнього залучення до процесів перегляду і вдосконалення ОПП, враховуючи надані пропозиції. Факти охоплення широкого кола зацікавлених осіб в процесі удосконалення ОПП було підтверджено Ішпаківською Іриною Миронівною, завідувачкою відділу екосистемології, старшим науковим співробітником, к. біол. наук, Інститут екології Карпат НАН України та Шуміловою Аллою Вікторівною, начальницею науково-дослідного відділу національного природного парку «Слобожанський», к. географ. наук. Здобувачі вважають, що зміст освітньої складової ОПП є достатнім для формування комплексу навичок необхідних для здійснення професійної подальшої професійної діяльності. Представники академічного середовища ЗВО залучаються як стейкхолдери до процесу оновлення, перегляду та вдосконалення ОПП. Наприклад, у 2024 році (протокол засідання кафедри №8 від 25.12.2024) після захисту випускних робіт магістрів Балюком С.А. внесена пропозиція щодо розширення тематики випускних робіт (у тому числі бакалаврів) з урахуванням впливу військових дій на природоохоронні території. Загалом внесок стейкхолдерів у формування мети програми і результатів навчання є відчутним.

5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Мета ОП і ПРН відповідають Стандарту вищої освіти. Особливість поданої на акредитацію ОПП на рівні з глобальною метою визначається також галузевим і регіональним контекстом – тематикою кваліфікаційних робіт бакалаврів охоплені всі складові довкілля, що системно піддаються антропогенному впливу, з точки зору просторового контексту – охоплені проблемні екологічні ситуації Харківської та суміжних – Полтавської та Сумської областей. Державні, науково-дослідні, промислові та професійні об'єднання регіону за профілем ОПП мають вакансії для роботи фахівців-екологів і надають перевагу випускникам Каразінського університету. Також стейкхолдери відмітили, що випускники, які в них працюють на достатньому рівні володіють методами екологічних досліджень та обробки інформації, іноземною мовою, навичками Soft Skills, а цілі та зміст ОПП, якості підготовки випускників, рівень їх знань і вмінь відповідає сучасним вимогам ринку праці та тенденції розвитку галузі захисту, збереження і відновлення довкілля. ОПП була сформована на базі детального вивчення досвіду як українських: ОНУ імені І. Мечнікова, НУ «Львівська політехніка», ЛНУ імені Івана Франка, НУ водного господарства та природокористування (Рівне); так і закордонних університетів: Естонського університету наук про життя (Тарту, Естонія), Університету природних ресурсів та наук про життя (Відень, Австрія), Латвійського університету (Рига, Латвія), НУ Монголії, (Монголія), Ховдського університету (Ховд, Монголія), Ханойського університету науки і техніки та Хошимінського університету природних ресурсів та навколишнього середовища (В'єтнам) - у частині змісту ОК: ОК 15 Загальна екологія та неоекологія, ОК 26 Організація та управління в екологічній діяльності, ОК17 Нормування антропогенного навантаження на НС; Uppsala University, Södertörn University, Swedish University of Agricultural Sciences у частині ОК Організація управління в екологічній діяльності; Sustainability InnoCenter Ekonomisk förening (Швеція) у частині ОК Ландшафтознавство та ВК Територіальна організація природокористування; Університету Йорку в межах твіннінг-проєкту в частині ОК19 Ландшафтна екологія; Словацького аграрного університету в Нітрі, у частині розроблення дистанційного англомовного ВК «Політичні та економічні аспекти збереження біорізноманіття у країнах V4».

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Загальний обсяг освітньої складової ОПП складає нормативні 240 кредитів ЄКТС, з яких обсяг обов'язкової частини складає 186 кредитів ЄКТС (70%), а обсяг вибіркової частини складає 72 кредити (30%), що відповідає вимогам чинного законодавства та затвердженого стандарту ВО.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів

Зміст ОПП згідно з навчальним планом має чітку структуру. Обов'язкові ОК та практична підготовка – 186 кредитів ЄКТС, варіативна – 72 відповідно. ОК взаємопов'язані логічною структурою, основною метою якої є візуалізація процесів взаємовпливу ОК, забезпечення досягнення ПРН та взаємозв'язку результатів навчання з компетентностями майбутніх фахівців. Під час аналізу структурно-логічної схеми освітньої складової ОПП помічено відсутність в структурі логічної схеми вибіркової частини. Проте це не впливає на ефективність досягнення ПРН визначених ОПП і стандартом. Логіку схематичної побудови відображено як матриці відповідності компетентностей освітнім компонентам (розділ 5), програмних результатів навчання освітнім компонентам (розділ 6). Кожен програмний результат навчання охоплений змістом програми і може бути досягнутим. Проведений аналіз навчального плану та ОПП 2024 року, дозволив підтвердити актуальність інформації щодо змісту навчання фахівців за даною ОПП відповідно до відомостей про самооцінювання. Було розглянуто індивідуальні навчальні плани здобувачів кожного року вступу, факт присутності всіх освітніх компонентів у формі та обсязі відповідно до ОПП – підтверджено. Форма атестації здобувачів, передбачена ОПП відповідає Стандарту – кваліфікаційна робота.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Мета ОПП та її характеристики відповідають предметній області визначеній стандартом спеціальності 101 “Екологія” першого (бакалаврського) рівня. Усі ОК мають логічну відповідність цілям ОПП «Екологія». Введення до вибіркової частини по суті спеціальних дисциплін прикладного значення однозначно сприятиме посиленню процесів опанування спеціальними компетентностями. Зміст ОПП за навчальним планом чітко структуровано: 1) ОК, що формують соціально-значимі, загальнонаукові, мовні, компетенції та універсальні навички; 2) ОК, що формують фахові компетентності, у тому числі – практикоорієнтовані курсові роботи; 3) загальнонаукові міждисциплінарні вибіркові ОК; 4) професійно-орієнтовані вибіркові ОК. Аналіз робочих програм навчальних дисциплін і анотацій вибірових ОК свідчать про те, що зміст ОПП відповідає предметній області – екології з елементами охорони довкілля.

4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

ОПП і навчальний план у своїй структурі забезпечують можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів за рахунок вибірових ОК. Процедура вільного вибору здобувачами всіх рівнів вищої освіти в ХНУ деталізована в «Положенні про організацію навчального процесу в ХНУ імені В.Н. Каразіна» (https://drive.google.com/drive/folders/1DN01X7j1VyQYMKMltTZrdbSw_XwVDOR3). Індивідуальний план повинен містити перелік дисциплін за вибором здобувача в обсязі, що становить не менш як 25 % кількості кредитів ОК ЄКТС. Перелік та анотації дисциплін за вибором здобувачів (ВК), блоків дисциплін за вибором студента, спеціалізацій, що пропонуються на наступний навчальний рік на всіх рівнях вищої освіти, затверджуються вченою радою ННІ екології не пізніше 01 квітня поточного навчального року. На бакалаврському рівні вищої освіти вивчення студентами дисциплін за вибором, організовується не раніше, ніж з другого семестру навчання. Для ознайомлення студентів із навчальними дисциплінами, що пропонуються для вивчення студентами, переліки та анотації цих дисциплін не пізніше 1 травня розміщуються на веб-сайті ННІ екології (<https://ecology.karazin.ua/bachelor/101-ecology>). В анотації навчальної дисципліни вказуються попередні умови для вивчення цієї ВК чи проходження спеціалізації, мінімальна кількість студентів, які можуть одночасно вивчати цю дисципліну або проходити навчання за цією спеціалізацією. Кількість запропонованих дисциплін має перевищувати, як правило вдвічі, кількість дисциплін за вибором, передбачену робочим навчальним планом. ННІ екології на засіданні вченої ради самостійно визначає процедуру вибору дисциплін, що пропонуються здобувачам вищої освіти відповідного підрозділу. Відомості про навчальні ВК, що будуть вивчатися за вибором студентів, вносяться до індивідуальних навчальних планів студентів. Студенти, які здобувають вищу освіту на бакалаврському рівні, у третьому, четвертому, п'ятому та шостому семестрах обирають для вивчення по одному міжфакультетському ВК. Вибір студентами міжфакультетських дисциплін відбувається

посеместрово. У травні здобувачі вищої освіти обирають дисципліни для першого семестру наступного навчального року, у листопаді – для другого семестру навчального року. Студенти підтвердили власну обізнаність з процесами вибору ОК, зазначили демократичність і студентоцентрованість цього процесу в Каразінському. Вибір здійснюється за гугл-формами. Студенти зазначили, що перелік ВК не обмежується каталогом ННІ екології. Формування індивідуальної освітньої траєкторії не обмежується лише питаннями ВОКів. Вибірковість притаманна тематиці індивідуальних завдань, випускних робіт, їх керівників, місцю проходження практики тощо.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Практична підготовка екологів, як свідчать робочі програми дисциплін, передбачена змістом, цілями, результатами навчання кожного обов'язкового ОК ОПП. Загалом же навчальним планом і ОПП 2024 року передбачено проходження навчальної загально-екологічної практики на 1 курсі, навчальної ландшафтно-екологічної практики на 2 курсі та виробничої практики на 3 курсі. Обсяг практик рівнозначний – по 5 кредитів ЄКТС. Загальний обсяг практичної підготовки – 15 кредитів ЄКТС. Варто зазначити, що такий розподіл є класичним для ОПП екологічного спрямування в Україні. Проте змістовна частина практик має свою особливість, що є сильною стороною ОП. Так навчальна (загально-екологічна) практика структурована за такими напрямками: геолого-морфологічний, ґрунтознавчий, гідрологічний. За кожним напрямком закріплено окремого керівника. Така структуризація дозволяє більш акцентовано закріпити практичні навички відповідно до базових освітніх компонент ОПП. Випускники і стейкхолдери підтвердили більше, ніж достатній рівень практичної підготовки випускників ОП.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок

Реалізація навчального процесу забезпечує достатній рівень опанування Soft Skills навичок. Факт підтверджено в процесі зустрічей: 1) зі здобувачами освіти, які самокритично визначили цілком достатній власний рівень м'яких навичок та навели приклади позаосвітніх заходів і методів навчання, що сприяють розвитку цих навичок; 2) з НПП, які навели достатню кількість сучасних методів навчання, які вони застосовують на ОПП і що дозволяє досягти належного рівня опанування м'якими навичками, а також – 3) за результатами зустрічі з представниками роботодавців, які підтвердили достатній рівень комунікативності випускників, їх адаптивності, дослідницьких навичок, навичок з тайм менеджменту, здатності розв'язувати комплексні завдання та ін. Інформація систематизована в системі НА під назвою «Запити Soft Skills» (<https://office.naqa.gov.ua/v2/accreditation-folder/13720>).

7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання

Розподіл обсягів ОПП «Екологія» у частині ОК, згідно аналізу її структури і змісту, є цілком реалістичним. Дисципліни, яким було б присвоєно недостатню (менше 3) або надмірну кількість кредитів – відсутні. Загальний обсяг ОПП, обсяг обов'язкових і вибіркового ОК відповідає нормативним вимогам і фактичному навантаженню здобувачів. Згідно з навчальним планом аудиторна складова ОК загалом для ОПП становить 45,3 % для денної і майже 11% для заочної форм навчання. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу обсяг самостійної роботи ОК загалом для ОПП становить 66 %. Загалом обсяг навчальної складової у розрахунку на 1 кредит ЄКТС для навчального плану разом складає більше, ніж 10 годин. Проте було встановлено, що за планом існує група дисциплін (4 од.) вибіркової складової – міжфакультетські дисципліни з яких обсяг аудиторної роботи складає менше, ніж 10 годин на 1 кредит ЄКТС. Рекомендується звернути увагу керівництва навчального відділу ХНУ імені В.Н. Каразіна на цей факт і надано пропозицію щодо необхідності виконання норми 10 годин на 1 кредит в межах усіх ОК навчального плану. Під час зустрічей зі здобувачами освіти встановлено факт достатності аудиторного навантаження, обсягів самостійної роботи та комфортності навчання. Перевантаження здобувачів під час семестру не допускається. На контроль за цим в Каразінському спрямовані такі заходи: опитування студентів викладачами під час освітнього процесу; аналіз результатів складання студентами семестрового контролю.

8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)

Практикоорієнтованість ОПП «Екологія» повною мірою забезпечується обов'язковими ОК. Структура програми передбачає виконання практичних завдань в обсязі 1588 годин в структурі загального аудиторного навантаження в 3268 годин. Цей вид роботи здобувачів розрахований на узагальнення здобутих теоретичних і практичних знань та умінь, а також для набуття професійного досвіду та підготовки, які є необхідними фахівцю для подальшої практичної діяльності. Навчальним планом передбачено також – проходження трьох практик – дві навчальні, одна виробнича загальним обсягом 15 кредитів ЄКТС. Також сильною стороною є виконання здобувачами чотирьох курсових робіт на 1, 2, 3, 4 курсах загальним обсягом 12 кредитів ЄКТС. Цей вид навчальної роботи сприяє закріпленню теоретичних знань та практичних навичок за комплексами обов'язкових ОК внаслідок виконання проблемно орієнтованих практичних завдань. Отже, рівень пратикоорієнтованості ОПП можна вважати більше, ніж достатнім. Дуальна форма освіти в процесі підготовки здобувачів вищої освіти за даною ОП не застосовується.

9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

ОПП орієнтована на формування компетенцій, які можуть доповнити та реалізувати досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1. Варто зазначити, що ОПП з екології це практично завжди суцільна програма сталого

розвитку. ОПП «Екологія» в Каразінському – не виключення, зокрема, це: ціль 1 (бідність) – надання екосистемних послуг; ціль 2 (голод) – як аспект розв’язання проблеми втрат родючості ґрунтів; ціль (добробут) – нормування негативного впливу на здоров’я людини – здоровий спосіб життя; ціль 4 (якісна освіта) – загальна візія ХНУ; беззаперечно цілі 11-15; ціль 17 (глобальне партнерство) – результати міжнародного наукового співробітництва. Загалом, під час реалізації ОПП університет сприяє гендерній рівності у сфері освіти та забезпечує рівний доступ до неї уразливих груп населення, зокрема людей з інвалідністю, що відповідає пп. 4.3, 4.5 резолюції Генасамблеї ООН та цілі 4 Указу Президента України від 30 вересня 2019 року № 722.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Уся інформація необхідна для вступу на навчання інтегрована на вкладці «Абітурієнту» центральної сторінки сайту ЗВО (<https://karazin.ua/osvita/vstup>). Правила прийому до ХНУ імені В.Н. Каразіна у 2024 році розміщені на вкладці «Документи» (https://karazin.ua/storage/documents/1050_ulbNkJguZyqlPdG9VZZuv7gAJ.pdf) та визначають умови, строки і порядок прийому, перелік спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, вимоги до рівня освіти вступників, порядок проведення конкурсного відбору та зарахування на навчання. Правила прийому охоплюють основні аспекти вступної кампанії від загальних положень до забезпечення відкритості та прозорості під час прийому. Аналіз Правил прийому свідчить, що вони не містять дискримінаційних положень, інформація про рівні умови вступу та спеціальні умови для окремих категорій вступників міститься як у вкладці «Абітурієнту» (<https://karazin.ua/osvita/vstup-dlia-abiturientiv-z-nbsp-tymchasovo-okupovanykh-teryt>), так і в розділі VIII Правил прийому до ХНУ імені В.Н. Каразіна у 2024 році. Варто також зазначити, що інформація щодо вступу є доволі розгалуженою – крім офіційної сторінки існує окремий студентоорієнтований офіційний сайт «Абітурієнт Каразінського університету» (<https://start.karazin.ua>), де інтерактивно подано всю необхідну інформацію щодо поточної, минулої і майбутньої вступної кампанії.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості

Відповідно до Стандарту вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/101-ekologiya-bakalavr-1.pdf>), університет має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС для осіб, які вступають на базі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст») і на базі ступеня «фаховий молодший бакалавр». Конкурсний відбір для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра в 2024 році здійснювався за результатами НМТ або ЗНО (на основі ПЗСО), Egzamin maturalny для громадян Республіки Польща, співбесіди, вступного іспиту для іноземців. Правилами прийому Каразінського університету у 2024 році визначено такий перелік конкурсних предметів (та вагових коефіцієнтів): 1) Українська мова (0,3); 2) Математика (0,35); 3) На вибір: біологія або хімія або географія (0,4), фізика (0,35), іноземна мова або українська література (0,3). (<https://start.karazin.ua/programs/5/3/101/3>). Дисципліни галузі природничих наук та наук про Землю мають вищий коефіцієнт, що обґрунтовується специфікою ОПП «Екологія». Мінімальна кількість балів за предмет для допуску до участі у конкурсі – 100. Переведення тестових балів НМТ, результатів вступного іспиту до шкали 100-200 – здійснюється згідно з додатком 5 до Правил прийому 2024.

3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства

Відповідно до Положення про порядок реалізації учасниками освітнього процесу Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна права на академічну мобільність (https://karazin.ua/storage/documents/545_1H4VhPlrPHwnNKxAwAHGLEbu.pdf), визнання результатів міжнародної освітньої академічної мобільності здобувачів вищої освіти здійснюється на основі кредитів ЄКТС, перезарахування вивчених навчальних дисциплін та ліквідацію академічного розходження здійснюють відповідно до діючого Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна (https://drive.google.com/drive/folders/1DNo1X7j1VyQYMKMltZrdbSw_XwVDOR3) на підставі наданого здобувачем вищої освіти документу з переліком та результатами вивчення навчальних дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків здобувачів вищої освіти, завіреного в установленому порядку закладом вищої освіти (науковою установою) – партнером, кредити ЄКТС використовуються для встановлення факту виконання кваліфікаційних вимог для здобуття ступеня. Визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, у ХНУ регламентується розділом 6 Положення про організацію освітнього

процесу. Положення чітко визначає порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці. Процедура є зрозумілою та доступною для учасників освітнього процесу. Здобувачі освіти обізнані щодо можливостей проходження стажування, навчання за програмами академічної мобільності. У 2022 році студентка 3 курсу ОПП «Екологія» Лобач Поліна брала участь у програмі міжнародної кредитної мобільності Еразмус+ в Університеті Західної Аттики (м. Афіни, Греція). Опановані дисципліни: Urban Planning, Energy And Environment, Water Resources Management. Усі регламенти виконані. Студентка 4 курсу Єлізавета Коротецька під час зустрічі з фокус-групою здобувачів підтвердила факт реалізації внутрішньої академічної мобільності – проходження онлайн-курсу «Механізми захисту природи в умовах війни» МБО «Екологія-Право-Людина» (ЕПЛ) (січень - травень 2024 р.) та участі у літній школі в Карпатах 1-3 липня 2024 року. Поданні факти підтверджують роботу ЗВО розвитку цього напрямку здобуття освіти, проте й дозволяють рекомендувати активізацію академічної мобільності серед здобувачів цієї ОПП, у тому числі шляхом пошуку форм мобільності, які не передбачають обов'язкового виїзду за межі України.

4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті відкриті для всіх учасників освітнього процесу ЗВО. Порядок визнання у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (http://rada.karazin.ua/public/uploads/2023/12/9_нова_редакція_неформальна_освіта.pdf) чітко визначає підстави та вимоги до процедур визнання результатів неформального та/або інформального навчання. Аналізуючи процедуру визнання результатів неформальної та інформальної освіти, описану у Порядку, видно, що Процедура визнання результатів неформальної освіти відносно частин та елементів окремого ОК є в цілому зрозумілою та не містить дискримінаційних положень. Позитивною практикою є те, що Порядком не встановлені обмеження обсягу врахування змісту дисципліни. Студентка 4 курсу Єлізавета Коротецька проходила онлайн-курсу «Механізми захисту природи в умовах війни» МБО «Екологія-Право-Людина» (ЕПЛ) (січень - травень 2024 р.) та брала участі у літній школі в Карпатах 1-3 липня 2024 року. Тому їй було перезараховано у повному обсязі ОКзо «Економіка природокористування». За підсумками захистів проєктних робіт та виконання індивідуальних завдань під час реалізації Section 2 (2021 р.) проєкту Jean Monnet Module “INENCY – Instruments of the EU Environmental Policy” 24 студентам (13 осіб гр. ДЕ-41 та 11 осіб ДЕ-42) було перезараховано отримані бали у кредити ECTS навчальних дисциплін «Моделювання та прогнозування стану довкілля» (1 кредит), ГІС (0,5 кредита), Організація управління в екологічній діяльності (0,5 кредита), відповідно до отриманих сертифікатів: (<https://ecology.karazin.ua/wp-content/uploads/2025/04/jean-monnet-module-certificate.pdf>). Рекомендується продовжувати практику широкого впровадження елементів неформальної освіти, зокрема заохочення студентів до опанування курсів на платформах дистанційного навчання, участі у семінарах, тренінгах тощо та шляхом популяризації Процедури визнання результатів неформальної освіти в межах окремої дисципліни.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Аналіз

1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Регулювання організації освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна здійснюється відповідно чинного законодавства. Основним документом, який здійснює нормативне регулювання є «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна». Згідно якого, мовою викладання в університеті є державна мова (п. 1.4.1.). Робочі програми дисциплін та відповідне навчально-методичне забезпечення розроблене державною мовою. При перевірці дистанційних курсів, робочих програм та інших матеріалів не встановлено фактів використання джерел інформації держави-агресора в освітньому процесі та під час оприлюднення результатів досліджень. Гарантом ОП продемонстровано сучасні інформаційні системи (LMS Moodle, Е-деканат), що дозволяють ефективно здійснювати управління освітнім процесом в умовах дистанційного навчання. За ОПП “Екологія” запропоновано очну та заочну форму здобуття вищої освіти, які здійснюються відповідно до вимог стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти за спеціальністю 101 “Екологія”. Методи, засоби та технології викладання дозволяють досягти результатів навчання для кожного ОК ОПП “Екологія”. Відмічено різноманіття використання методів викладання: мозкові штурми, елементи перевернутого навчання, використання мобільних додатків у процесі збирання аналізу даних, робота в команді, ділова гра. НПП мають повну академічну свободу у виборі та застосуванні форм та методів викладання, розробку власних у тому числі, та орієнтуються на ефективне залучення здобувачів вищої освіти до освітнього процесу. У процесі навчання за ОПП використовується програмне забезпечення з метою досягнення відповідних результатів навчання: QGIS (вільний доступ), ArcGIS (наявність ліцензованої розширеної версії на основі договору). Після вивчення дисципліни відбувається збирання зворотного зв'язку щодо методів навчання та викладання дисципліни у

формі опитувань та особистого контакту. Гарант та НПП аналізують внесені пропозиції та реагують на них (результати обговорення опитування здобувачів <https://drive.google.com/file/d/111pcseo01KymT6DPGJ4NGdVUYY4pAppt/view>).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабуса)

Нормативне врегулювання вимог щодо форми та термінів оприлюднення інформації про зміст ОК здійснюється Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна (п.п.5.2.3. та 5.2.6.), відповідно якого вся необхідна інформація розміщується на веб-сайті кафедри/інституту. Перевірка робочих програм, програм практики та методичних рекомендацій до виконання кваліфікаційних робіт дозволила встановити, що зазначені документи містять повну та чітку інформацію щодо цілей, змісту, результатів навчання і критеріїв оцінювання. Робочі програми та необхідне методичне забезпечення знаходиться у вільному доступу на сайті та у системі дистанційного навчання LMS Moodle. НПП та здобувачі вищої освіти зазначили, що на першому занятті з дисципліни відбувається інформування щодо цілей, змісту і результатів навчання, обговорюються критерії оцінювання та порядок нарахування балів. Систематично проводиться опитування здобувачів вищої освіти щодо доступності, зрозумілості інформації про зміст ОК та порядку проведення їх такого інформування (посилання на обговорення результатів опитування <https://drive.google.com/file/d/111pcseo01KymT6DPGJ4NGdVUYY4pAppt/view>).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми

Дослідницька діяльність здобувачів вищої освіти ОПП “Екологія” тісно пов’язана з навчальним процесом та реалізацією ОК. Формами реалізації наукової діяльності здобувачів вищої освіти є написання тез доповідей, фахових наукових публікацій, написання курсових робіт, участь у Всеукраїнських олімпіадах, написання кваліфікаційних робіт, участь у виконанні НДР. Під час вивчення ОК використовуються дослідницькі методи навчання: дистанційні дослідження, лабораторні дослідження, асинхронне проведення навчальної практики, нанесення власних результатів аналізів на мапу, аналіз законодавчої бази. З метою стимулювання до наукової діяльності ННІ проводяться внутрішні олімпіади та конкурси, за участь у яких надаються додаткові бали за опанування дисципліни. Студентська рада формує рейтинги студентів, до яких входять бали за реалізацію наукової діяльності. Варто відзначити участь здобувачів вищої освіти у міжнародних наукових заходах, де доповіді відбуваються іноземною мовою (Міжнародний науковий Конгрес «SOCIETY OF AMBIENT INTELLIGENCE 2024», щорічна студентська англomовна конференція «ECOLOGY IS A PRIORITY», міжнародний конкурс студентських наукових робіт “Black Sea Science, 2024). Для реалізації наукових досліджень ОПП “Екологія” має все необхідне обладнання, що знаходиться на базі лабораторій еколого-токсикологічних досліджень та аналітичних екологічних досліджень інституту. Позитивною практикою є функціонування Центру колективного користування науковим обладнанням, що створює можливості використання обладнання інших структурних підрозділів Університету та сприяє проведенню наукових досліджень <https://karazin.ua/nauka/equipment>. Варто відзначити студентоорієнтованість наукових досліджень за ОПП: у зв’язку з дистанційним навчанням здобувачі мають можливість у будь-який робочий час відвідати лабораторії для проведення аналітичних досліджень чи надіслати зразки поштою, якщо не мають змоги особистої присутності в лабораторії. Здобувачі вищої освіти можуть вільно обирати та змінювати наукову тему та наукового керівника. Тематика дослідницьких завдань враховує особливості ОПП “Екологія” та здійснюється із залученням стейкхолдерів. Здобувачі мають можливість проходити практики в лабораторіях («Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського» НААН України) та виконання наукових досліджень на їхній базі (НПП «Слобожанський»). Сумісно зі стейкхолдерами реалізовано проекти ННІ: «Діагностичні показники родючості зрошуваних ґрунтів зеленої інфраструктури сельбищних ландшафтів для сталого управління в умовах змін клімату», «Ґрунтово-екологічний менеджмент у межах урбосистем», «Особливості діагностики та ремедіації забруднених ґрунтів та їх подальше використання».

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

На основі аналізу документів встановлено факти перегляду змісту ОК за ОПП “Екологія”. Документація ННІ екології свідчать про систематичний та щорічний перегляд робочих програм із урахуванням: результатів опитування здобувачів вищої освіти (<https://drive.google.com/file/d/111pcseo01KymT6DPGJ4NGdVUYY4pAppt/view>), сучасних тенденцій розвитку спеціальності та особистих наукових досліджень НПП (Результати виконання завдань перспективного плану розвитку наукового напрямку “Математичні науки та природничі науки” Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна НДР № 32-43 використовуються під час практичних робіт з ОК «Моделювання та прогнозування стану довкілля»), виконання госпдоговірних тематик (за результатами виконання теми «Проведення біотестування зворотних вод КП «ВУВКГ» розроблено практичні заняття), виконання дисертаційних досліджень (Дисертаційне дослідження Гречко А. «Ландшафтно-екологічні основи територіальної організації зелено-блакитної інфраструктури малих міст (на прикладі м. Чугуїв)» послугувало оновленню практичних завдань ОК ГІС), підвищення кваліфікації (Участь доц. Тітенко Г. та Карпова В. в підвищенні кваліфікації з опануванням модуля «Інформаційне забезпечення використання ґрунтових ресурсів та заходи з відновлення родючості ґрунтів та їх екологічних функцій» послугували оновленню ОК Ґрунтознавство).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов’язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти

Опрацьовані документи дозволили встановити, що в Університеті вироблена та послідовно реалізується стратегія інтернаціоналізації, в межах якої реалізуються активне міжнародне співробітництво ННІ екології із закордонними університетами. ОПП “Екологія” пропонує здобувачам освіти можливості міжнародної діяльності (академічна мобільність, участь у ознайомчих візитах, відвідування міжнародних конференцій та участь у міжнародних проєктах

<https://ecology.karazin.ua/mizhnarodna-dijalnist>). Здобувачі вищої освіти користуються можливостями міжнародного співробітництва (здобувачка першого курсу пройшла конкурсний відбір для участі в академічній мобільності влітку). Начальник управління міжнародних відносин повідомила, що Університет активно займається налагодження співпраці із закордонними закладами вищої освіти (128 угод на реалізацію Erasmus програм K171), та створенням умов для участі НПП та здобувачів вищої освіти у міжнародній академічній мобільності, наукових та освітніх проєктах. У найближчих планах є розробка освітніх програм англійською мовою та реалізація програм подвійних дипломів. З метою інформування про можливості міжнародної співпраці створені канали зв'язку у соц. мережах та розгалужена система академічних координаторів серед НПП за спеціальностями. НПП мають повний консультативний супровід з боку відділу міжнародних відносин під час підготовки та подання заявок для участі у міжнародних проєктах. Активна міжнародна діяльність Університету дає змогу забезпечити доступ здобувачів вищої освіти та НПП до міжнародних інформаційних ресурсів і баз даних. Університет має вільний доступ до електронних ресурсів ScienceDirect, SciVal, Health, Research4Life, Springer та наукометричних баз Scopus та Web of Science (<http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr>). НПП реалізують активну міжнародну діяльність, про це свідчить участь у міжнародних академічних обмінах, стажуваннях, ознайомчих візитах до іноземних партнерів. Результати співпраці у міжнародних проєктах впроваджуються у освітню діяльність за ОПП, зокрема розроблений і впроваджений вибіркового курсу іноземною мовою «Political and economic aspects of biodiversity conservation in V4 countries».

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь

Нормативне регулювання організації поточного і підсумкового контролю здійснюється Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна (п.п. 5.3; 5.4.). Вибір форм проведення заходів поточного контролю здійснюється враховуючи специфіку дисципліни та може бути реалізований у формі усного чи письмового експрес-опитування, розв'язання задач, участі у дискусії та обговоренні проблемних питань, вербального моделювання сценаріїв розвитку ситуацій тощо. Підсумковий семестровий контроль визначається ОПП та слугує для визначення досягнення здобувачем запланованих результатів навчання та може проводитись у формі складання письмового іспиту, виконання залікової роботи, захисту курсової роботи або звіту з практики. Складання комплексного атестаційного екзамену та захисту кваліфікаційної роботи дозволяє всебічно встановити рівень сформованості умінь, що передбачені ПРН та відповідають інтегральній компетентності виконання професійних зобов'язань за фахом. Аналіз робочих програм, методичних рекомендацій для виконання курсових робіт, методичних рекомендацій для виконання кваліфікаційної роботи, програми атестаційного комплексного екзамену дозволив встановити, що для кожного ОК ОПП визначені критерії оцінювання, які відповідають встановленому рівню досягнення ПРН. Інформація щодо форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання оприлюднюється на сайті ННІ, в особистому кабінеті на платформі LMS Moodle та обговорюються на першому занятті з дисципліни. Критерії оцінювання є прозорими та зрозумілими для здобувачів, а також вони можуть їх контролювати в журналі успішності на платформі «Деканат». За ОПП проводяться опитування з метою отримання зворотного зв'язку від здобувачів вищої освіти щодо чіткості та доступності інформації про форми, зміст контрольних заходів та критерії оцінювання. Результати опитування розглядаються та аналізуються на засіданнях робочої групи ОПП «Екологія» <https://drive.google.com/file/d/111pcseo01KymT6DPGJ4NGdVUY4pAppt/view>. Існує тісний контакт між НПП та здобувачами, незважаючи на умови дистанційного навчання. Здобувачі можуть отримати відгук, поради та рекомендації від викладачів, що дає можливість здобувачам усвідомити помилки та вдосконалити знання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений

Форма атестації здобувачів вищої освіти за ОПП «Екологія» відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» галузі знань 10 «Природничі науки» для першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти та передбачає захист кваліфікаційних робіт. Порядок проведення атестації здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна (п.п. 5.4.). Для виконання та підготовки кваліфікаційної роботи розроблене методичне забезпечення, що визначає структуру, вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи та критерії оцінювання. Завданням кваліфікаційної роботи є проведення аналізу, розв'язання складної спеціалізованої задачі та/або практичної проблеми у сфері екології, охорони довкілля, збалансованого природокористування і сталого розвитку, що характеризується комплексністю і невизначеністю умов, потребує застосування теоретичних положень і методів наук про довкілля. Здобувач має оволодіти методами збирання, обробки та інтерпретації результатів екологічних досліджень. Структура кваліфікаційної роботи містить вступ, де розкривається актуальність теми, мета, завдання, об'єкт і предмет, методики дослідження; основну частину (аналітичний огляд літератури, експериментальний розділ

та розділ із висвітленням результатів дослідження); висновки та список використаних джерел. Теми кваліфікаційних робіт обговорюються та затверджуються на засіданнях випускових кафедр. Кваліфікаційні роботи перевіряються на наявність запозичень, а результати перевірки обговорюються на засіданнях випускових кафедр. За результатами перевірки репозитарію Університету з'ясовано, що кваліфікаційні роботи за ОПП “Екологія” завантажені до репозитарію та знаходяться у вільному доступі <https://ekhnuir.karazin.ua/communities/e0560eb4-9339-47bc-9015-31952785a9c0>. Додатковою формою атестації є складання атестаційного комплексного екзамену, який сприяє досягненню визначених за ОПП ПРН і здійснюється за наступними темами: Основи охорони праці та БЖД, Вступ до фаху, Загальна екологія та неоекологія, Техноекотологія, Нормування антропогенного навантаження на НС, Екологічна безпека, Геохімія довкілля, Моніторинг довкілля, Оцінка впливу на довкілля та CEO, Природоохоронне законодавство та екологічне право, Заповідна справа, Організація управління в екологічній діяльності, Моделювання та прогнозування стану довкілля, Економіка природокористування, Урбоекологія, Екологія людини.

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Нормативне врегулювання правил проведення контрольних заходів, порядку оскарження результатів контрольних заходів, їх повторного проходження та ліквідації академічної заборгованості здійснюється Положенням про організацію освітнього процесу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (п.п.5.3.), Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії для атестації здобувачів вищої освіти, які отримують ступінь бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра, спеціаліста, магістра) в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна та Положенням про врегулювання конфліктних ситуацій у ХНУ імені В. Н. Каразіна. Вказані документи розміщені на сайті знаходяться у вільному доступі для всіх учасників освітнього процесу. Здобувачі вищої освіти обізнані із правилами проведення контрольних заходів, порядком оскарження результатів контрольних заходів та правилами їх повторного проходження. Значну роль у підтримці здобувачів із зазначеного питання відіграє студентська рада та профспілка. З метою забезпечення об'єктивності екзаменаторів оприлюднюються на сайті та обговорюються зі здобувачами детальні схеми нарахування балів та критерії оцінювання дисципліни. Здобувачі можуть контролювати свій прогрес із дисципліни у електронному журналі успішності. Завдання контрольних заходів підлягають розгляду на НМК ННІ екології та затверджуються на засіданнях кафедр. Матеріали контрольних заходів (виконані тестові завдання, білети) зберігаються на кафедрах впродовж календарного року та за необхідності можуть бути надані для ознайомлення на запит ректора, проректора, начальника навчального відділу, директора навчально-наукового інституту. Тому не виникає конфліктних ситуацій щодо об'єктивності оцінювання. За ОПП “Екологія” проводиться опитування здобувачів вищої освіти з метою отримання зворотного зв'язку щодо дотримання учасниками освітнього процесу процедур оскарження результатів контрольних заходів, їх повторного проходження та ліквідації академічної заборгованості. Результати опитування обговорюються та аналізуються на засіданні робочої групи ОПП “Екологія”.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

У ХНУ імені В.Н. Каразіна встановлено наявність чіткої політики (п.4.4 Статуту) та локальних нормативних документів (Кодекс етики персоналу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна, Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Порядок проведення перевірки кваліфікаційних робіт, наукових праць та навчальних видань щодо наявності запозичень з інших документів), що регулюють механізми впровадження принципів та правил академічної доброчесності під час реалізації освітньої діяльності. Здобувачі вищої освіти ознайомлені із правилами академічної доброчесності та процедурами реагування на порушення принципів та правил академічної доброчесності. НПП інформують про недопустимість плагіату при виконанні практичних та інших видів робіт. Здобувачі ознайомлені з правильним використанням можливостей штучного інтелекту у процесі навчальної діяльності. Університет всіляко сприяє популяризації академічної доброчесності: організовуються заходи, проводиться кураторські години, публікуються документи та методичні матеріали щодо академічної доброчесності на сайті https://old.karazin.ua/ua/study/integrity/integrity_doc. В Університеті діє ефективна система запобігання та виявлення академічного плагіату. Академічні тексти перевіряються на наявність запозичень за допомогою програмного забезпечення Strike Plagiarism. Звіти подібності та протоколи контролю оригінальності кваліфікаційної роботи розглядаються на засіданнях кафедри та формується висновок про допущення до попереднього захисту. Обов'язково перевіряються на наявність запозичень кваліфікаційні роботи, наукові праці, навчально-методичні праці, дисертаційні роботи. Нормативними документами ЗВО (Положення про організацію освітнього процесу Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, п 7.12.5) передбачено заходи з реагування на виявлені випадки порушення принципів академічної доброчесності учасниками освітнього процесу. Зокрема, анулювання результатів та повторне проходження заходів поточного та/або підсумкового контролю (контрольних робіт, іспитів, заліків тощо) та атестаційного екзамену; прийняття рішень про недопуск до захисту кваліфікаційної роботи та призначення нової теми для повторної атестації. В межах ОПП “Екологія” було встановлено випадки умовної оригінальності роботи (КП1 – 56,11% і КП2 –35,93%), яка була направлена на доопрацювання та допущена до захисту після повторної перевірки.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством

До реалізації освітньої діяльності за ОПП "Екологія" залучено 4 доктори наук, 7 кандидатів наук, 3 НПП, які здобувають науковий ступінь доктора філософії та 1 доктор філософії. Аналіз табл. 2 відомостей самооцінювання та додаткової інформації дозволив встановити відповідність НПП освітнім компонентам, які вони викладають за наявністю вищої освіти та/або наукового ступеня, вченого звання однакових за змістом спеціальності; наявністю щонайменше п'яти публікацій, сфера дослідження у яких відповідає змісту ОК, який забезпечує викладач. НПП, які забезпечують викладання ОК за ОПП відповідають вимогам про наявність не менше чотирьох досягнень у професійній діяльності за останні п'ять років, як передбачено п.38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Варто відзначити активну участь НПП у підвищеннях кваліфікації та міжнародних стажуваннях, що підтверджується відповідними документами. Викладачі, що реалізують ОПП "Екологія" мають високий рівень володіння іноземною, що підтверджується сертифікатами, участю у міжнародних проектах, конференціях, стажуваннях. Позитивною практикою є викладанням ОК іноземною мовою («Political and economic aspects of biodiversity conservation in V4 countries», викладач проф. Максименко Н.В.). Високою є публікаційна активність викладачів: наукових досліджень (зокрема у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз та фахових виданнях України) науково-методичних праць та підручників. Позитивною практикою є участь НПП у розробці сертифікованих курсів, зокрема, за ОПП розроблено 41 сертифікований дистанційний курс. НПП, що реалізують ОПП "Екологія" є експертами Галузевих експертних рад (проф. Максименко Н.В.), наукових рад МОН України, Національного фонду досліджень України, Державної атестації наукових установ України (проф. Некос А.Н.), головними редакторами та членами редколегій фахових наукових видань України та WoS (проф. Крайнюков О.М., проф. Максименко Н.В., проф. Некос А.Н., проф. Ачасов А.Б.). Проф. Ачасов А.Б. є консультантом міжнародної організації World Wide Fund for Nature Ukraine. Викладачі активно займаються науковою діяльністю та реалізують бюджетні науково-дослідні роботи та міжнародні проекти.

2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються

Конкурсний відбір викладачів здійснюється згідно «Положення про порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників ХНУ імені В. Н. Каразіна» https://karazin.ua/storage/documents/942_jpfUQ7cAeBtcw42v4xIoYz3Nh.pdf, що розроблене відповідно до вимог чинного законодавства. Процедури конкурсного відбору є чіткими, прозорими та недискримінаційними. Конкурсний добір викладачів відбувається відкрито та гласно. На сайті Університету розміщується інформація щодо оголошених конкурсів <https://karazin.ua/universitet/vakantni-posady>. На засіданнях кафедр відбувається обговорення кандидатів, їхньої професійної активності та досягнень з подальшим затвердженням їх шляхом таємного голосування на засіданні вченої ради інституту. Така процедура засвідчує колегіальність, об'єктивність та обґрунтованість у проведенні конкурсного відбору. Процедури конкурсного відбору Університету дають можливість забезпечити потрібний рівень професіоналізму викладачів для успішної реалізації ОПП "Екологія".

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу

ЗВО має тісний і постійний зв'язок із роботодавцями та випускниками. Позитивною практикою є проведення кожного місяця «Тижня кар'єри» <https://ecology.karazin.ua/news>. Гарант запрошує професіоналів-практиків та експертів галузі до проведення вебінарів з метою наближення навчання за ОПП до реальних виробничих умов. Здобувачі вищої освіти позитивно оцінюють практику залучення стейкхолдерів до освітнього процесу. Стейкхолдери періодично запрошуються до проведення лекцій, реалізації навчальних та виробничих практик, виконання наукових досліджень. За ОПП існує практика залучення роботодавців до експертних комісій (Балюк С.А., директор ННЦ ІГА ім. О. Соколовського) та до викладання за зовнішнім сумісництвом (О,25 ст. проф. Коваль І.М. науковий співробітник Укр НДІ ЛГА ім. Г.М. Висоцького). Реалізація програми передбачає участь роботодавців у виконанні науково-дослідних робіт (ННЦ ІГА ім. О. Соколовського). Стейкхолдери систематично беруть участь у опитуваннях і обговоренні ОПП, надають рекомендації щодо змісту ОПП і ОК (Александрова А.С. надавала консультації щодо удосконалення змісту ОК «Природоохоронне законодавство та екологічне право»; Кобець Т. брала участь в обговоренні ОК «Організація та управління в екологічній діяльності»; Янкелова Ю. запропонувала додати до вивчення в ОПП теми щодо основ гідрогеології). Результати опитування та обговорення ОПП зі стейкхолдерами розглядаються та аналізуються на засіданнях робочої групи ОПП <https://drive.google.com/file/d/11pcseo01KymT6DPGJ4NGdVUYY4pAppt/view> та впроваджуються у навчальний процес.

4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності

Нормативне регулювання системи професійного розвитку НПП відбувається відповідно до «Положення про підвищення кваліфікації в Інституті післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання ХНУ імені В. Н. Каразіна». НПП систематично підвищують кваліфікацію відповідно до вимог чинного законодавства та визначених потреб ОПП «Екологія». Щороку розпорядженням кафедр надається план підвищення кваліфікації для НПП. Курси з підвищення педагогічної майстерності пропонує як сам Університет <https://surl.li/xwcnpw>, так і на базі інших Університетів можна взяти участь у підвищенні кваліфікації. НПП беруть активну участь у підвищенні педагогічної майстерності, підвищеннях кваліфікації. Університет сприяє підвищенню кваліфікації (стажуванню) НПП в іноземних закладах вищої освіти. Активна міжнародна діяльність надає потужні можливості для підвищення кваліфікації у провідних університетах ЄС, що підтверджується відповідними сертифікатами. НПП долучаються до організації підвищення кваліфікації для підприємств. Університет забезпечує систематичний моніторинг професійного розвитку НПП та рівня їхнього професіоналізму, зокрема через рейтингування. Розробляються рейтинги для кафедр та індивідуальні показники ефективності для НПП, які розміщуються на сайті Університету. Рейтинги беруться до уваги при заходах стимулювання та заохочення НПП. В Університеті відповідно до «Порядку преміювання працівників ХНУ імені В.Н. Каразіна за досягнення у виконанні завдань Стратегічних цілей і намірів до 2030 року» <http://rada.karazin.ua/public/uploads/2024/05/8-premii-2024-final.pdf> та Колективного договору між адміністрацією та трудовим колективом Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна на 2020 - 2024 роки https://karazin.ua/storage/documents/530_CCf4uAAecBTnTDdD7EVcdav6W.pdf діє система стимулювання розвитку викладацької майстерності. НПП, які реалізують ОПП «Екологія» неодноразово були нагороджені преміями та нематеріальними нагородами (грамотами, подяками, відзнаками) за професійну активність (публікацію статей у виданнях, що входять до наукометричних баз, розробка сертифікованих курсів, участь в експертизі МОН, робота зі школярами та ін.).

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна в межах реалізації ОПП «Екологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти забезпечує належне навчально-методичне, матеріально-технічне, інформаційне та фінансове забезпечення, необхідне для досягнення програмних результатів навчання (ПРН). НМЗ кожного ОК узгоджене з цілями та ПРН ОПП. Актуальні методичні матеріали (робочі програми, методичні вказівки, презентації, тестові завдання тощо) доступні у вільному доступі через офіційний репозитарій: <https://ekhnur.karazin.ua>. Забезпечення навчальною літературою здійснюється як за рахунок бібліотечного фонду університету, так і через електронні ресурси, зокрема повнотекстові бази даних (ELibU, бібліотека Karazin University Press тощо). Разом з тим, частина ОК недостатньо оновлена відповідно до публікацій викладачів останніх років та новітніх джерел. Фінансове забезпечення здійснюється за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, грантової підтримки, а також Фонду розвитку та модернізації університету. Ці джерела спрямовуються, зокрема, на оновлення матеріально-технічної бази та програмного забезпечення. Матеріально-технічна база включає сучасне лабораторне обладнання для проведення еколого-токсикологічних, аналітичних, фізико-хімічних та інших досліджень, які необхідні для практичної підготовки студентів. Для низки дисциплін створено можливості дистанційного доступу до експериментів: <https://surl.li/cc/xarcsq>, <https://surl.li/chxgr>. ОПП забезпечена як вільнопоширюваним, так і ліцензованим програмним забезпеченням, зокрема: QGIS (ГІС-дисципліни), ArcGIS (за ліцензійною підтримкою партнерських установ), Strike Plagiarism (для перевірки академічної доброчесності). Інфраструктура дистанційного навчання включає платформу Moodle, відеоконференцзв'язок, електронний кабінет студента, що забезпечує безперервний доступ до навчального процесу. Збір та аналіз зворотного зв'язку від здобувачів і викладачів щодо якості НМЗ і МТЗ здійснюється щосеместрово. Отримані результати враховуються в роботі гарантів, методичних комісій та керівництва факультету з метою постійного вдосконалення освітнього процесу.

2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

У межах реалізації ОПП «Екологія» ХНУ імені В. Н. Каразіна забезпечує вільний та безоплатний доступ учасників освітнього процесу до всієї необхідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, що використовуються для навчання, викладацької та наукової діяльності. Зокрема, ЗВО та викладачі мають безоплатний доступ до: навчальних лабораторій Каразінського інституту екології та інших підрозділів, які використовуються для проведення занять, практик і виконання експериментальних кваліфікаційних робіт. Також доступне обладнання Центру колективного користування науковим обладнанням: <https://surl.li/ochyoo>; бібліотечного фонду університету, а саме доступ до електронних ресурсів: <https://surl.li/ihgwsy>; світових інформаційних баз даних (повнотекстових ресурсів), що надаються безоплатно з усіх комп'ютерів, підключених до мережі університету; інформаційних платформ та

електронних сервісів: Moodle; Е-деканат; Е-каталог; Е-репозитарій бібліотеки. Доступ до них відкривається з першого тижня навчання через персоналізовану корпоративну пошту здобувача та інших ресурсів для розвитку особистості та підтримки здоров'я, зокрема: спортивної інфраструктури, культурних і науково-просвітницьких центрів, Karazin Student Hall, творчих проєктів, а також безоплатного медичного обслуговування, програми «спортивний безліміт» та психологічної підтримки. Також в університеті функціонує система зворотного зв'язку, що дозволяє виявляти потреби здобувачів, у тому числі щодо доступності ресурсів.

3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

У Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна створено безпечне, інклюзивне та підтримуюче освітнє середовище для здобувачів ОПП «Екологія». Забезпечується підтримка ментального здоров'я: проводяться безкоштовні психологічні консультації, відкриті лекції та тренінги, функціонує онлайн-платформа допомоги. Навчальні приміщення відповідають нормам охорони праці та пожежної безпеки, обладнані укриттями для перебування під час повітряних тривог. Студенти з першого тижня мають доступ до корпоративної пошти й освітніх сервісів. Враховуються індивідуальні потреби: можливість обрати дисципліни, отримати консультації, навчатися в дистанційному форматі. Зворотний зв'язок реалізується через регулярні опитування, результати яких розглядаються на рівні ректорату, вчених рад і студентського самоврядування. Органи студентського самоврядування, профспілка та наукове товариство активно сприяють задоволенню потреб здобувачів і створенню сприятливої атмосфери в університеті ecology.karazin.ua/pro-fakultet/studentske-samovrjaduvannja.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою

У Каразинському здобувачі за ОПП «Екологія» отримують повний спектр освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки. Освітній супровід забезпечують інститут кураторів, деканати, навчальний відділ. Доступні консультації з питань навчального процесу, вибору дисциплін, академічної мобільності. В умовах дистанційного та змішаного навчання використовуються Moodle, Е-деканат, електронний каталог і репозитарій. Комунікація зі студентами налагоджена через месенджери, чат-групи, старост, кураторів, а також органи студентського самоврядування і профспілку. Інформаційна підтримка здійснюється через сайти, соцмережі, Центр зв'язків із громадськістю. Куратори інформують студентів про їхні права, внутрішні процедури (<https://surl.li/qmgtbo>) та кар'єрні можливості (<https://surl.li/afdxsh>). Доступна соціальна, спортивна, медична та психологічна підтримка, зокрема участь у програмі «Спортивний безліміт» (<https://surl.li/atoqgu>). Якість підтримки оцінюється через опитування студентів.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

ХНУ створює належні умови для реалізації права на освіту осіб з особливими освітніми потребами, що навчаються за ОПП «Екологія». Інклюзивність є пріоритетом університетської політики, що закріплено в нормативних документах (<https://surl.li/ezpsgn>, <https://surl.li/mcxikq>). Постійно здійснюється моніторинг потреб здобувачів із вразливих категорій — осіб з інвалідністю, ВПО, учасників бойових дій, студентів-сиріт. За потреби оформлюється індивідуальний графік навчання. Університет впроваджує інклюзивні технології: доступ до матеріалів через Moodle, відеолекції з субтитрами в Zoom / Google Meet. Наприклад, студент з порушенням слуху має адаптований навчальний супровід. Забезпечується психологічна, організаційна та матеріальна підтримка, у т.ч. соціальні стипендії. Усі студенти мають рівний доступ до інфраструктури, включно з медичною та спортивною. Аналіз потреб і зворотного зв'язку відбувається через опитування, результати яких враховуються при прийнятті рішень щодо вдосконалення освітнього середовища.

6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ХНУ імені В. Н. Каразіна діє система нормативного й організаційного забезпечення реагування на випадки булінгу, дискримінації, сексуальних домагань, а також запобігання корупції. Університет має чинну Антикорупційну програму (<https://surl.li/srymmz>) та функціональну службу з антикорупційної діяльності. Врегулювання конфліктів здійснює постійна Комісія з врегулювання конфліктних ситуацій, до складу якої входять представники адміністрації, юридичного відділу, Центру позаосвітньої діяльності, студентського самоврядування та профспілки. Її діяльність регламентована відповідним положенням (<https://surl.li/cc/jspodk>). Для зниження ризиків реалізуються лекції, інформкампанії, роз'яснення алгоритмів дій. У ННІ екології працює анонімна «Скринька довіри» (<https://surl.li/ewmnjh>). У 2024 р. за зверненням студентів, які ідентифікували прояви булінгу, було змінено викладачів, розклад і випускаючу кафедру. Усі учасники освітнього процесу поінформовані про доступні механізми захисту. Опитування щодо задоволеності умовами безпеки проводяться регулярно, результати використовуються для вдосконалення внутрішніх процедур.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

У Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна послідовно реалізуються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм відповідно до чинного законодавства та міжнародних стандартів якості освіти (ESG 2015, Стандарт 1.9). Нормативне регулювання цих процесів здійснюється на основі <https://surl.li/swjmgf>, <https://surl.li/htgueb>, <https://surl.li/ejesgq>, <https://surl.li/zckovj>, а також <https://surl.li/cvsmllw>. В межах реалізації ОПП «Екологія» чітко визначено повноваження учасників, механізми розподілу відповідальності, етапність оновлення програми, критерії ініціювання змін та врахування зворотного зв'язку. Моніторинг якості ОПП здійснюється постійно: аналізуються дані опитувань здобувачів, випускників, викладачів, роботодавців, результати успішності, а також запити ринку праці. Наказом №0208-1/583 від 26.12.2024 року передбачено обов'язкове оприлюднення результатів анкетування стейкхолдерів на сайтах факультетів/ННІ до 20 березня 2025 року. Така практика сприяє відкритості, прозорості та залученню зацікавлених сторін до удосконалення ОПП. За результатами моніторингу вносяться зміни до змісту дисциплін, структури вибіркової частини, методів навчання. Таким чином, Університет забезпечує динамічний розвиток освітньої програми на засадах якості та відповідності сучасним освітнім і професійним запитам.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

У ХНУ забезпечено активну участь здобувачів вищої освіти в процедурах внутрішнього забезпечення якості освітнього процесу, зокрема у процесі періодичного перегляду ОПП «Екологія». Відповідно до <https://surl.li/sospag> здобувачі мають право брати участь в обговоренні змін до освітніх програм. Це право реалізується через подання індивідуальних пропозицій, участь у студентському самоврядуванні, кураторських годинах та відкритих обговореннях. На сайті ННІ екології створено розділ для громадського обговорення проєктів ОП (<https://surl.li/cc/eahhpk>), де зазначено механізми зворотного зв'язку. У разі надходження пропозицій скликається робоча група ОП, яка їх розглядає перед погодженням програми на вченій раді інституту. Також пропозиції обговорюються із представниками студентського самоврядування під час засідань Вчених рад і кураторських зустрічей. Окрім цього, проводиться систематичне опитування здобувачів щодо якості ОПП та організації навчання. Зокрема, саме за ініціативою студентів дисципліну «ГІС» було переведено з вибіркової до обов'язкової компоненти, оскільки вона забезпечує досягнення ПРН-10 — володіння ГІС-технологіями для екологічних досліджень. Також на пропозицію здобувачів була вилучена Вища математика із обов'язкових ОК і переведена до вибірових ОК. Отже, здобувачі відіграють активну роль як повноправні учасники процесів перегляду, удосконалення і розвитку ОПП, що відповідає принципам партнерства та студентоцентрованості.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

У ХНУ імені В. Н. Каразіна забезпечено системну взаємодію з роботодавцями у процесі перегляду освітніх програм, зокрема ОПП «Екологія». Відповідно до процедур внутрішнього забезпечення якості освіти, участь роботодавців передбачена як безпосередньо, так і через надання письмових пропозицій під час громадського обговорення проєктів ОП. На офіційному сайті інституту публікуються актуальні проєкти програм, із зазначенням контактної інформації для зворотного зв'язку, що дозволяє отримувати змістовні коментарі від стейкхолдерів-практиків. Результати такої взаємодії мають реальне відображення в оновленні структури програми. Зокрема, за пропозицією начальниці науково-дослідного відділу НПП «Слобожанський» А. В. Шумілової, дисципліну «Заповідна справа» було переведено з вибіркової до обов'язкової компоненти, з метою посилення реалізації ПРН-16, що стосується екологічного управління, оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки. Янkelова Юлія (випускниця ОПП і роботодавець) повідомила, що вносила свою пропозицію додати до дисципліни Геологія з основами геоморфології розділ основ гідрогеології. Таким чином, динаміка змін, яких зазнає ОПП, свідчить про реальне врахування пропозицій роботодавців і партнерів у сфері охорони довкілля, що забезпечує її актуальність, прикладну спрямованість та відповідність сучасним вимогам ринку праці.

4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)

В Університеті запроваджено сталі практики збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОПП «Екологія». Випускові кафедри навчально-наукового інституту екології систематично отримують зворотний зв'язок від роботодавців та випускників, зокрема через опитування та індивідуальні відгуки щодо професійної діяльності випускників. На сайті інституту функціонують розділи Успішні випускники <https://surl.li/pqajwy> та Працевлаштування <https://surl.li/qoeevm>, які містять приклади кар'єрного зростання випускників різних років. Випускники ОПП працюють у національних природних парках, у службах охорони довкілля, консалтингових компаніях тощо. Такі дані є підставою для аналізу відповідності ОПП потребам ринку праці та зміни окремих освітніх компонентів. Крім того, на сайті інституту розміщується інформація про актуальні вакансії <https://surl.li/hcfqwa>, що сприяє професійній орієнтації здобувачів і відслідковуванню запитів роботодавців. Здобувачі можуть продовжити навчання за магістерською і освітньо-науковою програмами, що створює умови для вертикального академічного зростання. Підтримка зв'язків з випускниками також забезпечується через Асоціацію випускників <https://surl.li/gtdfdu> та Центр працевлаштування <https://surl.li/vhhfqt>, які організовують ярмарки

вакансій, тренінги, зустрічі та інші заходи, що сприяють подальшому працевлаштуванню випускників. Таким чином, динаміка змін в ОПП демонструє урахування зібраної інформації про кар'єрні траєкторії випускників.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін

У Каразінському функціонує система внутрішнього забезпечення якості освіти, яка передбачає регулярний, багатоступеневий моніторинг ОПП «Екологія» та своєчасне реагування на його результати. Моніторинг здійснюється відповідно до процедур, визначених <https://surl.li/vaqscs> та інших нормативних документів Університету. Процедура включає планові внутрішні аудити освітньої діяльності, регулярне опитування здобувачів, випускників і роботодавців, аналіз робочих програм, а також збір пропозицій через електронні інструменти зворотного зв'язку, зокрема «Скриньку довіри». Відповідальними за проведення моніторингу є методичні комісії, гарант програми, навчальний відділ і відділ акредитаційної роботи. Результати моніторингу розглядаються робочою групою ОП та, за необхідності, на вченій раді інституту. За зверненням студентів через «Скриньку довіри» оновлено програми дисциплін вибіркового циклу. За результатами опитування студентів було унормовано обсяг курсової роботи з дисципліни «Економіка та оптимізація природокористування». Під час обговорення ОПП враховано побажання стейкхолдерів щодо актуалізації низки дисциплін загальної підготовки. Удосконалено механізми опитування випускників і роботодавців, а також процедури визнання результатів неформальної освіти. Центр міжнародної діяльності розширив інформаційну підтримку здобувачів щодо програм мобільності. Завдяки чіткому розподілу відповідальності, системності та результативному реагуванню, Університет демонструє ефективну реалізацію європейських стандартів якості освіти (ESG 2015, стандарт 1.9) та дотримання принципів прозорості, академічної доброчесності й партнерства.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

ОПП «Екологія» у ХНУ імені В. Н. Каразіна акредитується вперше. Відповідно, прямі результати зовнішнього оцінювання саме цієї програми поки що відсутні. Проте Університет застосовує практику інституційного аналізу висновків та рекомендацій експертних груп, отриманих під час акредитації інших освітніх програм у межах 10 галузі знань та суміжних спеціальностей. Зокрема, під час акредитації освітньої програми «Географія» у 2021 році на факультеті геології, географії, рекреації і туризму було отримано низку рекомендацій, які були опрацьовані адміністрацією Університету та передані на розгляд іншим структурним підрозділам. Гарант ОПП «Екологія» ознайомився з типовими зауваженнями, і це дозволило на етапі підготовки до першої акредитації врахувати ключові аспекти, що викликали зауваження в інших випадках. Серед практичних рішень, реалізованих на підставі аналізу досвіду колег, формалізація залучення стейкхолдерів до обговорення і перегляду ОПП, посилення комунікаційних каналів щодо академічної мобільності, підвищення прозорості процесу формування індивідуальної освітньої траєкторії. Також в Університеті налагоджено систему регулярних семінарів для гарантів освітніх програм, на яких обговорюються найпоширеніші зауваження та опрацьовуються узгоджені рішення щодо їх попередження (<https://surl.li/gaidoc>). Незважаючи на наявність механізмів урахування зауважень, висловлених під час акредитаційних експертиз, у ЗВО відсутня практика оприлюднення консолідованих рішень щодо виконання рекомендацій та усунення недоліків, висловлених під час акредитацій усіх освітніх програм. Відкритий доступ до такої інформації є важливою передумовою ефективного постакредитаційного моніторингу, забезпечення прозорості процесів вдосконалення освітніх програм та формування довіри серед усіх зацікавлених сторін.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

У Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна культура якості освіти розглядається як інтегрована світоглядна характеристика академічної спільноти, що охоплює викладачів, здобувачів вищої освіти, науковців та адміністративний персонал. Політика забезпечення якості освіти є складовою частиною стратегічного управління університетом і реалізується на всіх рівнях – від планування освітніх програм до моніторингу їх реалізації. Діяльність з підтримки якості організована відповідно до <https://surl.li/lmjahn>, яке визначає розподіл повноважень, відповідальність за реалізацію процесів оцінювання та вдосконалення освітніх програм. Систематично проводяться внутрішні аудити згідно з <https://surl.li/edgfpw>, результати яких стають основою для коригувальних і запобіжних дій. У процесі забезпечення якості активно залучені представники всіх структур університету: Відділ методичної та акредитаційної роботи, Навчальний відділ, Центр працевлаштування та практичної підготовки, Науково-методична рада, Вчена рада, а також самі здобувачі освіти, що беруть участь в опитуваннях і надають пропозиції через відкриті канали зворотного зв'язку. Університет розвиває інфраструктуру якості завдяки поєднанню освітніх традицій з інноваційними підходами: проводяться методичні семінари, тренінги для викладачів, формується середовище обміну досвідом між гарантами ОП. Освітні програми постійно оновлюються відповідно до стандартів вищої освіти та запитів стейкхолдерів. Здобувачі мають змогу впливати на формування індивідуальної освітньої траєкторії та беруть участь у процесах самооцінювання якості освіти. Таким чином, у Каразінському університеті забезпечено чітке нормативне, організаційне та мотиваційне підґрунтя для формування сталої культури якості освіти як невід'ємної частини академічного життя.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна забезпечено чітке нормативне врегулювання прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу. Всі ключові документи, що регламентують організацію освітньої діяльності, перебувають у відкритому доступі на офіційному сайті університету, що гарантує прозорість, відкритість і доступність для здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу. Зокрема, регламентуючими документами виступають <https://surl.li/diwipf>, <https://surl.li/qzesvp>, <https://surl.li/rvtbmm>, <https://surl.li/sovrze>, а також документи щодо заміщення посад, планування й звітування НПП, організації практики студентів тощо. Усі ці документи є чинними, регулярно оновлюються та використовуються в повсякденній діяльності відповідно до встановлених процедур. Процеси поновлення, переведення, відрахування, оформлення академічних відпусток, захисту кваліфікаційних робіт та проходження практики мають нормативне підґрунтя та супроводжуються належною документацією (<https://surl.li/azbkbv>). Освітній процес за ОПП «Екологія» реалізується у відповідності до цих нормативів, що забезпечує стабільність, передбачуваність і захищеність прав усіх учасників освітнього середовища.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

У ХНУ імені В. Н. Каразіна забезпечено публічність та відкритість процедури затвердження освітніх програм. Проєкт оновленої редакції ОПП «Екологія» оприлюднюється не пізніше ніж за місяць до затвердження на сайті ННІ екології в розділі Проєкти ОПП і ОНП <https://ecology.karazin.ua/proekti-opp-ta-onp>. Зазначено електронну адресу для надсилання пропозицій і зауважень від зацікавлених сторін. Усі отримані пропозиції розглядаються робочою групою ОП. За результатами — за потреби вносяться зміни до змісту програми. Такий підхід дозволяє враховувати думки здобувачів, викладачів, роботодавців і випускників ще до затвердження остаточної версії ОП.

3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

У Каразінському університеті забезпечено відкритий доступ до повної та актуальної інформації про ОПП «Екологія» на сайті університету та ННІ екології. У відкритому доступі розміщено текст освітньої програми, навчальний план, робочі програми навчальних дисциплін, а також інформацію про формування індивідуальної освітньої траєкторії. Всі матеріали оновлюються своєчасно відповідно до змін, що відбуваються в освітньому процесі. Забезпечено можливість швидкого зворотного зв'язку через службові електронні адреси, зазначені на сайті інституту. Окрім базової інформації, у робочих програмах дисциплін доступні відомості про мету, зміст, очікувані результати навчання, форми контролю, рекомендовану літературу та інші компоненти відповідно до вимог стандартів.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Аналіз

1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності

не застосовується

2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників

не застосовується

3. Заклад вищої освіти здатний сформувати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі

не застосовується

4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)

не застосовується

5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо

не застосовується

6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проєктування освітньої програми

1. Рекомендується в матеріалах обговорення ОПП "Екологія" проводити аналітичні звіти за результатами розгляду проєктів, це сприяло б систематизації змін. Адже на сайті ХНУ імені В.Н. Каразіна відсутні документи, які б інтегрували хід та результати процесу обговорення ОПП. Тому доцільно запровадити практику формування інтегрованих звітів за результатами обговорення змін в ОПП. Тому гаранту ОПП "Екологія" разом і з представниками відділу методичної та акредитаційної роботи Каразінського університету під час організації процесів перегляду та оновлення ОПП запровадити практику формування інтегрованих аналітичних звітів за результатами обговорення змін в ОПП із зазначенням пропозицій, їх авторів, статусу прийняття тощо. 2. Впровадити практику залучення експертів галузі-партнерів міжнародних проєктів з якими працюють три кафедри навчально-наукового інституту екології до удосконалення програмних результатів навчання з 2025 н.р.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Під час аналізу структурно-логічної схеми освітньої складової ОПП "Екологія" помічено відсутність в структурі логічної схеми вибіркової компоненти. Рекомендується в структурі логічної схеми додати блок вибіркової компоненти. 2. Згідно з навчальним планом є група дисциплін (4 одиниці) вибіркової складової – міжфакультетські дисципліни з яких обсяг аудиторної роботи складає менше, ніж 10 годин на 1 кредит ЄКТС, а саме – 9.3. Рекомендується керівництву навчального відділу ХНУ імені В.Н. Каразіна забезпечити виконання норми не менше, ніж 10 аудиторних годин на 1 кредит ЄКТС в межах усіх ОК навчального плану. 3. Рекомендується продовжити практику набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок "soft skills". 4. Активізувати роботу з ознайомлення здобувачів вищої освіти щодо можливостей проходження закордонних практик і стажувань. 5. Розширити коло контактів з підприємствами, які посилять підготовку здобувачів вищої освіти з питань екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування і створять для них умови проходження виробничої практики. 6. Пропонується звернути увагу на посилення програми академічної мобільності та впровадження дуальної форми освіти.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Рекомендується продовжувати практику широкого впровадження елементів неформальної освіти, зокрема заохочення студентів до опанування курсів на платформах дистанційного навчання, участі у семінарах, тренінгах тощо та шляхом популяризації Процедури визнання результатів неформальної освіти в межах окремої дисципліни. 2. Рекомендується НПП в межах своїх ОК ОПП “Екологія” активніше залучати здобувачів до академічної мобільності та стимулювати навички, отримані під час такого навчання в межах заявленої ОПП. Зазначені рекомендації підсилять якісні характеристики ОК за цим критерієм. Гаранту ОПП і групі забезпечення заохочувати здобувачів до реалізації права на академічну мобільність. 3. Рекомендується розглянути можливість підвищення активності здобувачів у неформальній та інформальній освіті шляхом популяризації і залучення їх до навчання на безкоштовних освітніх платформах, зокрема, Prometheus, Coursera, EdEra та ін. 4. Рекомендується підвищувати мотивацію здобувачів до участі в програмах академічної мобільності, особливо з огляду на широкі можливості міжнародної співпраці ХНУ імені В.Н. Каразіна з різними освітніми закладами і науково-дослідними установами.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Рекомендується під час наступного перегляду ОНП, при оновленні силабусів і робочих програм ОК актуалізувати список власних досліджень та методичних розробок НПП. 2. З метою підвищення інформативності робочих навчальних програм (силабусів) рекомендовано розміщувати на титульних сторінках зазначених документів QR-коди, які міститимуть анотовану інформацію щодо особливостей курсу та контактну інформацію. 3. Зважаючи на досягнення в галузі міжнародної мобільності та участі НПП у грантових освітніх і наукових проєктах, пропонується продовжувати і посилювати участь НПП, здобувачів у міжнародних програмах академічної мобільності, стажуваннях та підвищенні кваліфікації за кордоном, що дозволить забезпечити більш широке застосування міжнародного досвіду в освітньому процесі та наукових дослідженнях. 4. Сприяти подальшій інтернаціоналізації ОПП через залучення іноземних фахівців та лекторів до викладання (гостьові лекції, тощо), проведення круглих столів, конференцій. 5. Пропонується посилити залучення здобувачів до міжнародних програм, зокрема в онлайн-форматі, що дасть їм можливість долучатися до глобальних ініціатив навіть в умовах обмежень. Одночасно важливо здійснювати роз'яснювальну роботу серед здобувачів щодо значення міжнародного досвіду для їхнього навчання і кар'єрного росту. Це можна реалізувати через інформаційні розсилки, зустрічі на наукових гуртках та інші комунікаційні канали. Підвищення зацікавленості у міжнародній мобільності сприятиме розвитку навичок здобувачів і відкриє нові можливості для їхнього особистісного та професійного зростання. 6. Рекомендується гаранту продовжувати практику активного міжнародного співробітництва та, зважаючи на високий рівень володіння іноземною мовою НПП, працювати над розширенням переліку курсів або частин ОК іноземною мовою.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Зважаючи на наявність ряду локальних нормативних документів щодо правил проведення контрольних заходів та з метою узагальнення важливої інформації, гаранту та НПП до початку 2025/2026 н.р. розглянути можливість запровадження практики висвітлення політики навчальної дисципліни у письмовому вигляді в межах курсів. Зокрема, інформації щодо правил проведення контрольних заходів, порядку оскарження результатів контрольних заходів, їх повторного проходження та ліквідації академічної заборгованості. 2. Гаранту під час підготовки наступного етапу опитування здобувачів включити до опитувальників питання дотримання визначених процедур академічної доброчесності учасниками освітнього процесу з метою аналізу зворотного зв'язку від здобувачів вищої освіти. 3. Для підвищення компетенцій НПП і здобувачів у використанні нового сервісу Strike Plagiarism та забезпечення ефективної перевірки кваліфікаційних робіт, а також зменшення ймовірності технічних помилок рекомендується організувати тренінг для НПП, здобувачів та відповідальних осіб щодо використання Strike Plagiarism. 4. Рекомендується залучати здобувачів до складання та обговорення питань для проведення анкетування щодо об'єктивності оцінювання навчальних результатів. 5. Рекомендується в анкеті для опитування здобувачів вищої освіти щодо якості викладання в університеті передбачити відкриті питання (пропозиції щодо удосконалення ОПП, ОК, виявлення недоліків, пропозиції застосування тих чи інших методів навчання), що дозволить враховувати думки здобувачів для удосконалення освітнього процесу.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Рекомендується адміністратору сайту трьох кафедр, які забезпечують реалізацію ОПП “Екологія” оновити відомості щодо актуальних напрямів досліджень, методичних праць та останніх публікацій НПП, а також додати наукометричні дані (ORCID, Scopus, Web of Science, Google Scholar) всім НПП. 2. Зважаючи на активну професійну діяльність НПП, рекомендовано директору ННІ екології удосконалити розміщення інформації у профілях викладачів на сайті з метою висвітлення їх досягнень та здобутків. 3. Гаранту ОПП “Екологія” з 2025-2026 систематично залучати професіоналів-практиків та експертів галузі до освітнього процесу (наприклад, проведення аудиторних занять, гостьових лекцій, майстер-класів, семінарів, вебінарів тощо). 4. НПП рекомендується залучати стейкхолдерів до спільних наукових публікацій та навчально-методичних видань з ОК, які вони викладають на ОПП “Екологія”. 5. Продовжувати сталу практику анкетування здобувачів щодо залучення роботодавців до освітнього процесу. 6. Враховуючи високий рівень кадрового потенціалу, що задіяний до викладання на ОПП “Екологія”, рекомендується продовжувати позитивну практику залучення провідних фахівців та висококваліфікованих викладачів до реалізації ОПП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Рекомендується відповідальним структурним підрозділам в термін до початку 2025/2026 н.р. розробити конкретний алгоритм протидії таким окремим проявам дискримінації як сексуальне домагання, мобінг і харасмент. 2. Адміністрації ЗВО впродовж 2025 року продовжувати діяльність з покращення доступності навчальних корпусів особам з особливими освітніми потребами. 3. Рекомендується розширити перелік інформації про наявне матеріально-технічне забезпечення ОПП “Екологія”, а також позааудиторну діяльність здобувачів вищої освіти на сторінці ННІ екології. 4. Рекомендується розглянути можливість розширення ресурсів психологічної підтримки для здобувачів

ОПП “Екологія”. У зв’язку із значним психологічним тиском доцільно проводити фоновий моніторинг психологічного стану здобувачів, щоб своєчасно виявляти потреби у додатковій допомозі. 5. Рекомендується впродовж навчального року розглянути можливість залучення здобувачів вищої освіти до органів студентського самоврядування, що буде сприяти їх професійному та особистому розвитку, а також посилить вплив здобувачів на студентське життя ЗВО. 6. Рекомендується до 2025-2026 н.р. оновити літературу в робочих програмах, щоб вони містили останні публікації викладачів щодо ОК. Регулярно оновлювати список літератури, щоб включити останні і актуальні роботи, що підвищить академічну доброчесність та актуальність курсу. Рекомендується оновити нормативні документи та посилання на підручники: проводити періодичний перегляд довідкових матеріалів у робочих програмах і замінювати застарілі нормативні документи та підручники актуальнішими. Це дозволить підтримувати ОПП у відповідності з останніми академічними та галузевими стандартами.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Відсутня практика оприлюднення консолідованих рішень щодо урахування рекомендацій та усунення недоліків, висловлених у процесах акредитації усіх ОП Каразинського університету. Відкритий доступ до такої інформації є важливою передумовою ефективності процесів постакредитаційного моніторингу. Рекомендується Центру забезпечення якості освіти запровадити практику оприлюднення на сайті ХНУ імені Каразіна інформації щодо консолідованих результатів реагування внутрішньої системи якості ЗВО на визначені недоліки та запропоновані рекомендації з урахуванням усіх акредитацій, що пройшли в університеті. Термін реалізації – серпень 2025 року. 2. Гаранту ОПП “Екологія” в термін до початку 2025-2026 н.р. рекомендується запровадити окремі анкетування для роботодавців на сайті ННІ екології, що сприятиме більш ефективній взаємодії зі стейкхолдерами та врахуванню їхніх пропозицій в удосконаленні ОПП. 3. Продовжити сталу практику опитування стейкхолдерів – роботодавців, НПП, випускників і здобувачів для вчасного забезпечення оновлення ОПП “Екологія”.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Рекомендується систематизувати історію змін до ОПП (із зазначенням причин, ініціаторів та дати затвердження), що підвищить прозорість і відстежуваність розвитку програми. 2. Рекомендується гаранту ОПП “Екологія” на сторінці, де розміщений проєкт ОПП на 2025-2026 н.р., забезпечити публікацію кінцевої дати його обговорення в термін не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення цієї процедури. 3. Рекомендується продовжити позитивну практику своєчасного оприлюднення й оновлення інформації про ОПП “Екологія” на офіційному сайті ХНУ, сайті ННІ екології. 4. Рекомендується забезпечити доступність усіх проєктів ОПП “Екологія”, а також відгуків і рецензій до них, що лише підсилить прозорість процедур періодичного перегляду ОПП.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>ГЕР 10 ID 2518.pdf</i>	kwZF2A/aL8za3cqW+LW AyMKzdkKB9HcaQUwubT XLBg=

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ГОЛУБ ОЛЕКСАНДР АНДРІЙОВИЧ